

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Festmények reprodukcióinak árverési katalógusban való engedély nélküli megjelentetése

Ügyszám: SZJSZT 22/2002

A rendőrség által feltett kérdések:

1. Az M. Galéria és az A. névvel ellátott jogi személy azzal, hogy a szerzői jogi örökös – illetve jelenlegi információink szerint a közös jogkezelő – engedélye nélkül közölte az aukciós katalógusaiban T. M. festményeinek reprodukcióját, megsértette-e a szerzői jog tulajdonosának személyhez fűződő, vagy vagyoni jogait, esetleg mindkettőt?
2. Tekintettel arra, hogy a katalógusok 1998. és 2002. közötti megjelenésűek, és a Magyar Közlöny 2001. évi 4. számában a HUNGART Egyesület díjszabásának nyilvánosságra hozatalában a IV. fejezet 4. pontjában az árvetési katalógusra vonatkozó rendelkezések megváltoztak, ezért kérem, állapítsák meg, hogy ezen változások befolyásolják-e a fenti ügyben a T. M. műveinek szerzői jogi tulajdonosának a reprodukciókkal kapcsolatos jogait, és ha igen, akkor az mely katalógusokra terjed ki.

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. A rendelkezésre bocsátott adatok alapján T. M. festőművész műveinek és műpéldányainak felhasználására 1998. és 2002. között került sor. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (új Szt.) 107. §-ának értelmében e törvény rendelkezéseit a törvény hatálybalépését követően megkötött felhasználási szerződésekre kell alkalmazni. E rendelkezés értelmében csak az 1998-at követő felhasználásokra kell az új Szt. rendelkezéseit alkalmazni. A feljelentés szerint a szerző művének felhasználására először 1998. évi őszi képaución került sor, melynek során a képeket katalógusban is feltüntették, erre a korábban hatályos szerzői jogi törvény (1969. évi III. tv.) rendelkezései az irányadóak.

Az 1969. évi III. tv. értelmében a fent megjelölt első felhasználásra e törvény rendelkezései irányadóak, melynek 10. §-a leszögezi, hogy „a szerző személyhez fűződő jogát sérti művének minden jogosulatlan megváltoztatása vagy felhasználása”. Ugyane törvény 13. §-ának értelmében „a mű bármilyen felhasználásához, ha a törvény másképpen nem rendelkezik, a szerző hozzájárulása szükséges”. E rendelkezések alapján az 1998. évi kiállítás és katalógusban készített műmásolat a szerző személyhez fűződő és vagyoni jogait sértette. Ugyancsak e fenti törvény 12. §-ának (2) bekezdése értelmében „a szerző halála után az e törvényben szabályozott személyhez fűződő jogokat a védelmi időn belül az gyakorolhatja, akit a szerző irodalmi, tudományos, vagy művészi hagyatékának gondozásával megbízott, vagy ...” az jogosult „aki a szerzői jogot öröklési jogon megszerezte”. Az idézett rendelkezések értelmében az M. Galéria és Aukciósház az 1998. évi felhasználása engedély nélkül történt és ennek alapján a szerző személyhez fűződő és vagyoni jogait sértette.

Az új Szt. 17. § a) pontjának értelmében a többszörözés és g) pontjának értelmében a kiállítás a mű felhasználásának minősül, a feljelentés szerint ugyanis a műveket képaució során

kiállították, és a képaucióra készül katalógusok céljára többszörözték. E felhasználás a szerző vagy a jogutóda, illetve a törvényben meghatározott esetekben a jogosultakat képviselő – képző-, ipar-, és fotóművészeti alkotóművészek jogait kezelő egyesület, – a HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társaság engedélyéhez kötött. Az új Szjt. 91. §-ának (1) bekezdésében foglalt ún. kiterjesztett közös jogkezelés értelmében a képzőművészeti alkotások jelen tényállás szerinti reprodukálását a HUNGART engedélyezi. A tv. 91. § (2) bekezdése értelmében az érintett jogutódnak lehetősége van, hogy az Egyesülethez intézett írásbeli nyilatkozatban előzetesen tiltakozzék a szerzői teljesítmények közös jogkezelés körében történő engedélyezése ellen. Ebben az utóbbi esetben ugyanis az egyébként közös jogkezelő által adott hozzájárulást a jogutód jogosult megadni.

A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az eljáró tanács nem tudja megállapítani, hogy a fentiek szerinti nyilatkozatot a jogosult megtette-e.

Az új Szjt. értelmében a régi Szjt. idézett 10. §-a annyiban változott, hogy csak a szerző művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megcsorbítása, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes (új Szjt. 13. §) jelenti a személyhez fűződő jog megsértését. Ugyancsak az új Szjt. 14. § (1) bekezdése értelmében a szerző halála után az e törvényben szabályozott személyhez fűződő jog megsértése miatt a védelmi időn belül az léphet fel, akit a szerző irodalmi, tudományos, vagy művészi hagyatékának gondozásával megbízott – ilyennek hiányában pedig, vagy ha a megbízott nem intézkedik, az aki a szerzői vagyoni jogokat öröklési jogcímen megszerezte.

A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az új Szjt. 13. §-a szerinti személyhez fűződő jog megsértésére nem került sor, így jogsértés a jogutód vonatkozásában nem állapítható meg, az idézett rendelkezés alapján ugyanis a névjog megsértésére nem került sor.

Ad 2. Az 1998. évi őszi felhasználással kapcsolatban az eljáró tanács rámutat arra, hogy abban az időpontban kötelező közös jogkezelés nem volt, tehát az adott felhasználáshoz a jogutód engedélyére lett volna szükség. A HUNGART a közös jogkezelés körében engedélyezett felhasználások feltételeit, az engedélyezés ellenében megállapított díjakat tartalmazó 1999. évre szóló díjszabását a Magyar Közlöny 1998. évi 11. számában tette közzé, a 2000. évre hatályos díjszabást a MK 2000. évi 5. számában jelentette meg. Az Egyesület díjszabásában történt változás a felhasználás engedélyezését és így a szerző, illetve a jogutód jogait nem befolyásolja.

Az 1. pontban adott megállapítások vonatkoznak az A.-ra is.

Budapest, 2002. július 3.

dr. Koltay Krisztina
a tanács elnöke

dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács előadó tagja

dr. Pálos György
a tanács szavazó tagja